

נִרְאֵת הַיָּדָה בְּעֵלְי
הַיְבִיבֹת הַזֵּהָבָה הַנֶּלְאִים
שְׁבִי שִׁמֵּךְ יָלֹ סֹפֵם

ג. זימן

אהוד

אהוד

ע'ס

לזכרו

"יד לשריון" בלטרון
מרכז מידע

מס' פריט: S105/1
קוניאכ
~~קוניאכ~~
קוניאכ
AC0000

זמרה זקוק זמן

זמרה זמורה זמורה

זמורה זמורה זמורה

זמורה

זמורה זמורה זמורה זמורה זמורה זמורה

זמורה זמורה

זמורה זמורה זמורה זמורה זמורה

זמורה

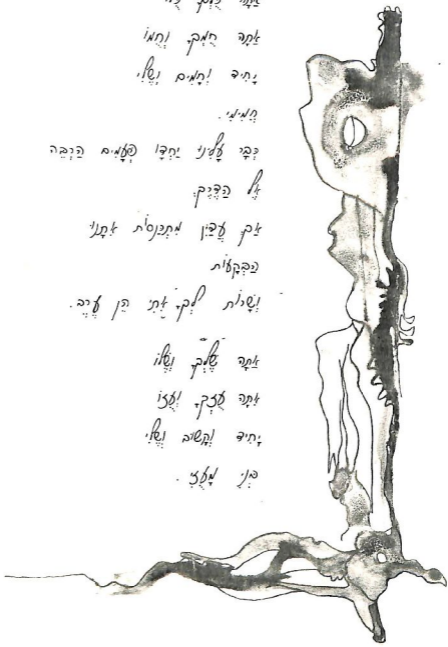
זמורה זמורה זמורה זמורה זמורה זמורה

זמורה זמורה זמורה זמורה זמורה זמורה

זמורה זמורה זמורה זמורה זמורה זמורה

זמורה זמורה זמורה זמורה זמורה זמורה

זמורה זמורה זמורה זמורה זמורה זמורה

אהוד דוניגר

בן רות ודוד

נולד — 19.4.1953

נפל — 16.10.1973 כ' תשרי תשל"ד

יש פרחים אצלם לך יבוא.
יש חיים אצל יחזקאל מלפני לך.

"אנוש כחציר ימיו
כציץ השדה יציץ
כי רוח עברה בו ואיננו
ולא יכירנו עוד מקומו"

— תהילים ק"ג —

תולדות חיים

אהוד נולד בעיר התעשייה מנצ'סטר באנגליה, באפריל 1953, בהיותו בן שלוש עלתה משפחתו ארצה והשתקעה במושב הבונים, שם עברה עליו ילדותו, נעוריו, ושם היה חוג ידידיו. אהוד היה ילד חביב במיוחד, אישיותו המלבבת הרשימה את כל הסובבים אותו.

קשה לספר עליו, כי כל מה שיאמר לא יתאר את דמותו התוססת. כל שנותיו התאמץ להסתיר את הקצרת שליוותה אותו מאז ילדותו. ענן מחלה זו ליווה אותו ברקע כל שנותיו ואילץ אותו לקבל את הדין ולהתנהג בבגרות.

בהיותו מבוגר באופיו, תוצאה של מאבק עיקש בקצרת, גילם את דמות "הבכור" בחברה אשר בה התהלך, והכל ידעו ש"על אהוד אפשר לסמוך".

לאהוד, מספרים יידי, היו כל הנתונים וכל הסיכויים להצלחה בחיים. גישה רצינית לכל נושא, מצב רוח נוח וידידות לזולת, כושר מחשבה וכושר-מעשה.

אהוד יצא להתמודדויות פרטיות להעלאת בטחונו העצמי — כשייט מפרשיות, כספורטאי, כחניך קורס מכי"ם בגדנ"ע, ניסה לדחוק את מחלתו, ולהכניעה, התחכם לתיקו הרפואי, ביקש להיות חייל קרבי — ונידחה. הוא ביקש לכפר על כך כקצין שלישות. משהוסמך אהוד לקצונה החל למלא תפקיד של קצין קישור לגדוד טנקים. אולם משרצה המל-חמה, ביקש ממפקדיו שיצרפוהו לכוחות הלוחמים. מקצין קישור היה לחייל קרבי, לטנקיסט מהשורה, ללוחם. הוא הגשים חלומות ילדות על שרות ביחידה קרבית. אהוד לא הספיק לתאר במילים את ההרגשה שמילאה אותו כש-החזיק סוף-סוף בהגאי הטנק, אך וודאי לא קשה לתארה. גורל אכזרי פגע בו והשמיט במכה אחת את כל התקוות המבוססות שלו, של משפחתו, של משקו ושל כל ידידיו ומכיריו הרבים.

את אהוד נזכור, כצעיר בפריחתו המלאה, כפי שהוא הלך מאיתנו, והוא רק בן 20.

פֿרײַ פֿרײַם פֿרײַם בֿען אַמױן אַלעוויס אַבֿהױב,
זײַט נאָקטס העלפֿט אַנשטאַקט דאַטאָר,

1967

ערב מלחמת ששת הימים, כתב אהוד חיבור בכיתתו בנושא הקרוב לליבו של כל נער אשר ינק, צמח והתבגר סביב אימת המלחמה...

המערכה

ערב מלחמה

שמענו ברדיו את החדשות האחרונות: מצרים מרכזת בגבול עמנו את צבאה ומזרימה לשם נשק רב, ברית המועצות הבטיחה עזרה לארצות ערב אם תפרוץ מלחמה, לבנון מגייסת את חייליה ומעמידה אותם במצב הכן... חדשות לא נעימות כלל וכלל.

זכורות לכולנו תוצאות מלחמת השחרור ומלחמת סיני — הרוגים רבים, אמהות שכולות, משפחות הרוטות, שנאה עזה שגברה והלכה בינינו לארצות ערב — כל אלה מצביעים על הצורך במניעת המלחמה.

המתח בימים האחרונים גובר, תושבים רבים ממשקים שוריים הוצאו מביתם והועמדו במצב הכן. בנים עזבו הוריהם, ובעלים נשותיהם והועברו לגבולות. אנשי המילואים גויסו לזמן בלתי מוגבל, מבלי לדעת מתי יחזרו לביתם, הנשק שופץ, כלי הרכב, טנקים ותותחים ועמם החיילים המצויינים דים בנשקם האישי הועברו לגבולות המדינה בכמויות עצומות (לגבי מדינתנו הקטנה).

מי יתן ולא תהיה מלחמה! התפללו הכל, הביטו וראו עד להיכן הגענו! מדינה משגשגת, מסחר מפותח, קשרים פרי ליטיים עם מדינות רבות ויחסי ידידות עם עמים המתבטרים בשטח הספורט, בתרבות ובכל ענף אחר, כל הדברים הללו עלולים לההרס תוך זמן קצר. ידוע הפתגם האומר: "את אשר מקלקלים בדקה אין לתקן בשעה". המלחמה יכולה להרוס במהי אחד את כל שבנינו במשך השנים מאז קום המדינה במאמץ רב ומי יודע מתי נוכל לשקם כל זאת מחדש?

בכל מקום מורגש המתח וההכנות של ערב מלחמה, מי יתן וכל ההכנות הללו יהיו לשוא, יהיו רק כתרגיל ולא נצטרך להשתמש בנשק ובמקלטים. הדבר תלוי בכל אחד מאיתנו שידע לשמור על קור רוחו וידע להתנהג כהלכה בשעת הצורך.

שן צנים שדק זכא אס לז שבינו,
אס אז נחיק אדא.

חוויה של בני-העשרה

עדיין קשה לעכל שהוא איננו עוד.

זכורני איך היינו לוקחים טרקטור, נוסעים לעתלית לקנות סיגריות. כל טרקטור חדש שהגיע למשק חייב לעבור את הביקורת שלנו. הפחד שמישהו יתפוס אותנו כשניסינו למצוא את המפתחות של הג'ון דיר.

זכורני איך לאחר סרט בחיפה היינו יורדים לעיר ומסתכלים על זונות, היינו מחכים שזונה תיגש לאוטו, ואז מבקשים ממנה הנחה לחיילים או לבני-משק, צוחקים ומבסוטים לראות אותן בורחות כאשר מתקרבת משטרה. חוויות של בני-העשרה שהסתיימו מהר כל כך ...

דני אורמן

האם שמתם לב, לאדם הכלנית,
עצבות הרקפת, כוחו של חוח
לובן המרגנית, וזרימתו עיקשת של ירדן.
מנין לה לכלנית האדם, מדם בנייך ישראל
והרקפת עצבותה,
אמהות שכולות, יתומים ואלמנות
והחוח כוחו
אבות ובנים, יתומים אחים וחברים לנשק
שלא ישכחום לעולם.
והמרגנית, מצבות מבהיקות בלובן,
בבית עלמין אישם מתש"ח ועד עתה.
זרימתו של ירדן
שירים שישירו, ספורכם יסופרו
שירי מולדת עיקשים
על בנים לוחמים והורים שכולים
שארץ זו לא רוותה במ.
ודם זורם, והכלנית מעליהם אדומה, כחה ...

יריב

1954
1955
1956
1957
1958
1959
1960
1961
1962
1963
1964
1965
1966
1967
1968
1969
1970
1971
1972
1973
1974
1975
1976
1977
1978
1979
1980
1981
1982
1983
1984
1985
1986
1987
1988
1989
1990
1991
1992
1993
1994
1995
1996
1997
1998
1999
2000
2001
2002
2003
2004
2005
2006
2007
2008
2009
2010
2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
2025

חבריים

כותבים

ואספרים

זמן לפני ארבעים שנה. זמן קרוב לזמן הזה?

זכרונות

אף פעם לא האמנתי שזה יגיע כל כך קרוב אלי, שזה יפול גם לידי, חברים שלי. רק עכשיו כשחלף זמן ומנסים לחזור למסלול החיים הרגיל, מרגישים שפתאום חסר משהו, חסר מישהו מהחבורה.

כעת כשאני יושב בשקט ומשחזר את פגישותינו השונות אני נזכר בך. נער שובב, אוהב את ביתו וגאה מאוד. זה התחיל בקיטנות המשותפות, איך נלחמת תמיד "ברגב" אים השחצנים", אז לא התיחסנו אישית זה לזה אבל הכרנו.

אחר כך בתחילת כתיב ט' בכפר גלים באנו שנינו לחברה זרה. לך היו חברים מהמשק, מהכנה. אבל לי היו כולם זרים, כמה טוב היה אז למצוא משהו מוכר ופתאום נעשים חברים ממש.

בקורס מכי"ם בגדנ"ע שוב היינו שנינו בתוך סביבה זרה ותחת לחץ ואז ההרגשה שנתת עזרה מאוד להסתדר. אני זוכר איך עודדת אותנו בתורות כשהגענו באיחור וכולם כבר היו "מגובשים" ואנו נכנסנו כטירונים. ואחרי שבועיים רצו פים ללא יציאה הביתה איך באת וסיפרת על געגועים הביתה, וכמה טוב למי שבפנימיה וכבר רגיל להיות מחוץ לבית לקראת הצבא.

את הבית המשכת להזכיר, תמיד הזמנת חברים וחברות הביתה. היית גאה מאד בביתך ואהבת כשבאו חברים וחברות ללמוד אצלך וגם לבלות, כמו אותו לילה בו חנכנו את האוטוסטרדה בדהרה על טרקטור לנוה ים.

המשכנו להפגש גם אחרי הלימודים, במשק, ועל שפת הים. אני ידעתי תמיד כשבאתי להבונים ואתה היית בחופשה שאמצא מישהו שיוציא אותי בערב לכביש. לא פעם אחת הוצאת אותי לכביש ותמיד אמרת שאני עוד אשיב לך בהזדמנות על הטירחה. אבל את החוב הזה אשאר חייב לך לנצח.

אהוד, למרות שהזמן חולף, פתאום, עם הזכרונות הכל נראה כל כך קרוב שקשה להאמין.

יהי זכרך ברוך.

בְּיַד אִשְׁרָאֵל, פִּי קִינִי בְּבִצְנָיִם עַל אֶרֶץ:

י ד י ד א מ ת

דמותו של אהוד מצטיירת לנגד עיני כנער גדול, רחב כתפיים שהחיוך הגדול והלגלגני נמשך בזויות פיו. את אהוד הכרתי במשך תקופת עבודתי בנוי ובחוג לנוי כבית הספר החקלאי. עבדנו ולמדנו יחד למעלה משנה וחצי ובמשך השעות המרובות הללו מצאנו שפה משותפת. תמיד היה לו מה לאמר ובעיקר יכולתי לשמוע ממנו את הביקורת על ריקנות וקטנוניות ועל בזבז זמן וביקורת על בית הספר. אך יחד עם זאת הוא היה מנומס, עדין, אהב את ה"חברה" ואת האווירה הכללית באופן בלתי רגיל. עוד בתקופת בית הספר הצטייר לי אהוד כיוצא דופן בהייל"כותיו ובמחשבותיו. פשוט, היה בוגר במחשבותיו ומעמיק בראות הדברים. היה נעים לשוחח עמו ולהשתתף בלבטיו. להשתובב עמו ולצחוק מהדברים הקטנים של יום-יום. תקופת ידידותנו נמשכת גם לאחר גיוסו. בכל פעם שהיה בא לחופשה מהצבא (לרוב בשבתות) היה קופץ לבקר ולו לאמר רק סתם שלום ולשאול מה נשמע. על צבא כמעט שלא שוחחנו. פשוט הבנתי, "שהיה אחד מאותם רבים אשר ממלא בנאמנות את כל התפקידים שהוטלו עליו. שוחחנו רבות, על חיי ההמשך האישיים שלו עם דפנה ובעיקר כיצד רואה הוא את המושב בתור בית לעתיד ובתור בן משק עם כל הקשיים הכרוכים בכך. אהבתי את אהוד על הידע שלו להיות ידיד אמת, וקשה, קשה עדיין לשכוח ולהשלים עם חסרונו, בעיקר שהוא היה צעיר שרק החל לחיות.

נאוה מארכט

לאהוד אוהב החיים והיופי,

בטרם אישן המוות
כל הלילה בכיתי
רבונז של עולם
אולי יש מוות שאין בו
אלימות
מוות שדומה לפרח
כל הלילה הפלתי תחנוני
אפילו אני עפר
תהיה בי מנוחה
להביט אל גבהי שמים
עוד ועוד ועוד
להפרד מיפים
כל הלילה חשבתי
בחזי הכזאב
וספורים שונים
צריך להדליק נר
ולהביט עליהם
בטרם אישן המוות.

פנינה

הרוח החיה, ואהבת החיים שבו...

אהוד היה חבר יקר וידיד אמת. קשה לי לחשוב על אהוד בלשון עבר ולומר עליו "הוא היה". יקח זמן רב מאד להסיג תגל לעובדה כי יותר לא נראה את חיוכו ונשמע את קולו במשק שבו גדל ובו בילה כמעט את כל חייו. היכרתי את אהוד כאשר הגיע אלינו ואנו אז ילדים קטנים בגן. (אהוד היה בן 3 בהגיעו למשק) זוכר אני את הימים היפים שבילינו יחד בתקופה זו. את תעלוליו של אהוד ואת הסתגלותו לחיי הארץ והמשק.

בתקופת בית הספר התבלט אהוד באהבתו למשק ובעיקר ברצונו להשתתף בעבודה בענפי המשק.

אהוד היה הראשון בין בני כיתתנו אשר הלך בשבתות לעבוד ברפת ולסייע בעבודה ובעיקר נודע באהבתו לטרקטורים. בתקופת לימודים בתיכון ב"כפר גלים" הרבה אהוד לעבוד בענפי המשק, וענף שבו התמחה היה ענף השלחין, אשר ממנו מאד התלהב. בבית הספר, אהוד לא היה תלמיד מצטיין אך לעומת זאת הוא היה הרוח החיה בין בני הכיתה ונטה להתחבב על רוב מכיריו.

תמיד הצטיין אהוד ביחסו האנושי אל האנשים הסובבים אותו. נהג לבקר חברים ודאג לשלומם.

וכך לפי סיפורי מפקדיו גם מצא את מותו כאשר ניסה לחלץ חבר פצוע.

תמיד נזכור את הימים היפים אותם בילינו במחיצתו של אהוד ואת אהבת החיים שבו אשר נבלה בעודה בשיא פריחתה.

זוכר אני שבת מסויימת בתקופת השרות בצבא, כאשר אהוד ואני הגענו הביתה לחופשה, ואהוד סיפר לי על חוויותיו בצבא, ולאחר מכן התגלגלה השיחה לנושא אשר גם בימים אלה מטריד רבים מאתנו והוא תוכניותינו לעתיד, כלומר תוכניותינו לאחר השחרור מהצבא. בשיחה זו הוכיח אהוד בגרות ורצינות בהם לא זכיתי להיתקל לפני כן בשיחות עם בני גילנו. לאהוד היתה תוכנית מבוססת ומוגדרת. והנה באה עלינו מלחמת יום-הכיפורים אשר בה איבדנו את הטובים שבחברינו וביניהם את אהוד אשר נפל בעודו כה צעיר ובטרם הספיק להגשים ולוא אף אחת מאותן תוכניות עליהן סיפר לי.

אף על פי שעברה כבר תקופה מסויימת מאותו יום שבו ליווינו את אהוד לדרכו האחרונה לא אוכל לשכוח את אותם ימים שלאחר המלחמה, כאשר נודע לי כי אהוד נעדר. באותה תקופה ניסיתי להשלות את עצמי כי אהוד ישוב אלינו. קשה היה ועדיין קשה הדבר, להשלים עם הלקחון מאתנו, ונחמה יחידה נוכל אולי לנחם את עצמנו אם נהיה חזקים דיינו כדי להמשיך ולהגשים את אותן תוכניות שאהוד חפץ לבצע, ואולי ע"י כך נוכל לומר שקרבנו לא היה לשוא וכי בזכותו ובזכות כל אותם חבריו שנפלו יכולים אנו כיום להמשיך ולהתקיים במדינתנו. יודע אני כי דברים אלה הינם נחמא פורתא, לאמו לאחיו ולחברתו דפנה, לא אוכל לעולם לומר כי קרבנם לא היה לשוא, אך ברצוני להביע את השתתפותי באבלם הכבד.

אהוד — יהי זכרך ברוך, ובמהרה נזכה לשלום בארצנו.

אלף פרחים עוד יפרחו בין ובתוך שורות
הם שיצדו פי זכרט את כלם.

בְּחִיבֵי קָדְשׁוֹ, מְלִיכָהּ - בְּיָדֶיהָ, מְלִיכָהּ סִתְּנִי, זֵינֵל אֲמִי... לֵאמֹר בְּיָדֶיהָ,
סִתְּנִי זֵמְנֵי אֲמִי לֵאמֹר בְּיָדֶיהָ, זֵינֵל חֶסֶד בְּיָדֶיהָ,
מְלִיכָהּ בְּיָדֶיהָ חֶסֶד בְּיָדֶיהָ, זֵינֵל חֶסֶד - בְּיָדֶיהָ חֶסֶד.

לאהוד היקר,

לכתוב עליך? מדוע? הלב ממאן להאמין ולקלוט את האמת בממדיה הנוראים. אלינו, הקרובים אליך, עוד תשוב פעמים רבות אין ספור ותאציל עלינו מדמותך המחייכת, הכנה והתמימה שעדיין לא הספיקה להפגם ולהכתם, תמשך לספר בהתלהבות על תפקידיך בצבא, על המשק המחכה לך בקוצר רוח ומצפה למירצך השופע. ואנו נשמע תמיד תמיד את ספוריך ולבנו מלא גאווה... והזכרונות צפים ועולים...

כשהגיע אהוד לארץ והוא ילד קטן, לא היה, אלא ילד אנגלי חיוור ונפחד. לא עבר זמן רב והוא השתלב יפה בין ילדי כתתו וחברת הילדים במשק, והפך לצבר מן המניין. השנים עשו את שלהן והצמיחו ילד שובב, שהיה נוהג להציק למוריו ולחבריו. בקיצור "בנדיט" לא רגיל. כמובן שהיו לו שותפים שעזרו לו רבות — כמו דוד מיכאל ואחרים. הגיע הזמן ללכת לבית ספר תיכון — עברה שנה, עברו שנתיים והנה יום אחד החליט אהוד שהוא כבר מספיק חכם ונמאס לו ללמוד, היה הולך יום יום לבית הספר — יושב מדי פעם בכיתה, אבל את רוב זמנו בילה בשוטטות ובעבודה.

בשטח העבודה היה אהוד בחור חרוץ מאד, כל עבודה שנעשתה על-ידו היתה מושלמת והעידה על בגרות נפשית ופיזית.

כשאהוד הלך לצבא, כולנו ידענו — זה יהיה חייל למופת, ואכן צדקנו. וכשסיים קורס קצינים וקיבל תפקיד שלא כל-כך נראה לו, קיטר בתחילה, אבל ידע שגם תפקידים כאלה צריך לבצע. לכן לקח את הענין בשיא הרצינות והחל תורם מעצמו.

אהוד לא הספיק לעשות הרבה בתפקידו החדש כי המלחמה פרצה ולקחה אותו מאתנו — מהצבא, מחבריו לנשק, ממשפחתו, מכל הקרובים אליו ומאיתנו אנשי הבונים.

אהוד — יהי זכרך עמנו לנצח נצחים.

מרים גולדשטיין

בכל אדם צפון איזה כח שהטבע חננו שכם אחד על אחרים.
והאדם נושא בחובו "משהו" זה ימים לא מעטים, שבאה שעת-
הכושר, המביאה אותו לידי גילוי.

רצון עז וכושר התגברות

קשה לכתוב עליך, כי כל שייכתב לא ישפוך אור על דמותך
התוססת. אני מנסה להעלות זכרונות, מנסה לזכור רגעים.
ליויתי אותך אהוד מאז היותך בן 6, ועד היותך בוגר קורס
קצינים. סבלת מאסטמה ובתור ילד קטן היינו צריכים לא
פעם לשלוח אותך לביה"ח כי לא הצלחנו להוציאתך מה-
התקף. קבלת את הדין בלי אומר ודברים והתנהגת כמו
בוגר. ברצונך העז התגברת על מחלתך שנעלמה במשך הזמן.
שכנים היינו ונפגשנו הרבה, חסרה לי דפיקת היד שלך על
השכם כששאלת "דוידה איך הבריאות?" נעשית שמנמן
קצת, נהנת מהחיים ומהבנות, תמיד עליז ואפילו כשנצלת
בנס בהתהפך מכוניתך.

יכולתי לספר עוד ועוד כי כזה חביב היית, אבל הזמן עושה
את שלו ואנחנו מתבשרים שאתה בקורס קצינים. בקורס
קצינים עוד הפעם נתקפת באסטמה ומה לא עשית כדי
שלא יודע הדבר ותוכל לגמור את הקורס. יכולת ונהיית
לקצין. בגמור הקורס קבלת תפקיד חדש, כך שבפרוץ המל-
חמה לא שרתת בקו ראשון. התנדבת כדי ללחום עם הבריך
בחזית ושם בסיני נפלת כגיבור.

חלפה כבר כחצי שנה מאז אותו יום מר ונמהר בו קבלנו
את ההודעה על כך שאתה נעדר. כל כך קיוונו שאולי בכל
זאת באיזה מקום שהוא, בין השבויים במצרים אבל לשוא.
אט אט הצטרכנו להשלים שאתה, אהוד, כבר לא בינינו.
ואנו נשארנו בחלל הריק עם תחושות מועקה בלב ממנה לא
נוכל להשתחרר לעולם. נחמתנו ביודענו שקרבנך לא היה
לשוא וכי על שלום ארצנו ועמנו נפלת.

אהבת הזולת

לעתים אנו פוגשים בני אדם, שמתחבבים עלינו מיד בהכרות קרובה ועמוקה, אנו גם יודעים מדוע.

אכן את אהוד חבבתי מפגישה ראשונה, בה נכרו נימוסיו, חינוכו ואדיבותו. גם בשעת כעס או אי רצון לא נטש את רוח היתנהגותו, אותם שרשים שינק בבית הוריו ובסביבתו — תרבות של דרך-ארץ ביחס אל הזולת באשר הוא אדם. כך נהג ביחסו אל המבוגרים וכך ביחסו אל חבריו בני הנוער.

אהוד היה אהוד על בני גילו, מערות ונערים שידעו כי יש להם על מי לסמוך, יש להם לפני מי לשפוך לבם, כמו להעזר בשעת צרה. ולכן רבים היו ידידיו שביקרו רבות בביתו ואף לנו שם בלילות לעתים קרובות. אהבת הזולת היתה טבועה בליבו והיא שמשכה את לבבות הזולת אליו. אהוד אהב בני אדם, והם אהבו אותו.

בימינו אלה כשאנשים רודפים אחר החמרנות לסוגיה השונים, ממעיטים למצוא התגלמות של יושר וכנות, כפי שנתגלו באהוד. גם את הדברים הבלתי נעימים השמיע על מנת שלא לסטות, חלילה, מדרך האמת, שהנחתה אותו תמיד, ודברים אלה אמר בצורה החביבה והמנומסת, שאפיינה אותו.

באהוד היתה קיימת חדות חיים של נעורים טבולה בהומור, הוא הרבה לצחוק ולשמוח ואהב את החיים אהבה אמיתית על כל מה שהכילו. חיים צעירים אלה נדעו בלא עתם ללא צדק, שהוא רדפו כל כך.

אהוד הבטיח לי, שיום יבוא והוא יתפנה מכל עיסוקיו ויקחני עמו לשיט ימי. למרות רצונו, לא הספיק לקיים את הבטחתו...

מי שהכיר את אהוד לפני ולפנים, משוכנעת אני כי לא יוכל לשכחו.

פוליונות

גל זיתים הפכוים שפסנתר שמתנת את שגם -

פוליונות אמרים פהשנים.

מבטי גל החשק. קשורה וצנינת קדם

שוב זקבל את שנים, יקבי, זקבי, היתנים.

זקבים עוד קצו - ציורי השלמה בקסנה

גל שניחת היתנים, וקצנים בקצבו של היתנה.

בקמטי המדינים בציאות - גל - ימות - השנה

זתממות ששכנות של מגדה.

זתממות ששכנות בית בציאות! מי נחש מי יבד קבשית?

קול זה אמשי הוצרה צחוק גלים -

זלילי קלמק צונקת לני היתנה

בנינו של ימים זנידים.

על אהוד

אהוד הוא סיפור. כל היום אדיש, מחייך בשקט ללא הרף. עיניו נוטות להצטמצם לסדקים, לבטא ביקורת. אי אפשר לעבוד עליו, הוא מבין מה קורה. כזה שונא ממסד, מכל המינים. כיוון שפחד מהממסד לא נטה לבוא אתנו לקורס־קצינים. חשש מעוד שבעה חודשי חניכות ארוכה, משמעת חמורה, קבלת הוראות אינסופיות.

איכשהוא עשה טובה ובא. אנחנו שמחנו, כי לאופטימיות העמוקה שמתחת לכל ביקורת, להלצות הקצרות שנורו מצידו בשעות הקטנות של הטיפול בטנקים, לאלו לא היה תחליף.

טוב להיות חבר שלו. גלוי אתך — לטוב ולרע, ישר, נאמן. גם כשהוא לא מספיק לעזור בניקוי החדר לקראת מסדר בוקר (כי הוא הרי אדיש ואיטי), גם אז תסלח לו, על בטוח. הוא יפצה אותך, כי אצלו רשום שסידר אותך בבוקר, והוא חייב לך. שליו האיש הזה וקר־רוח.

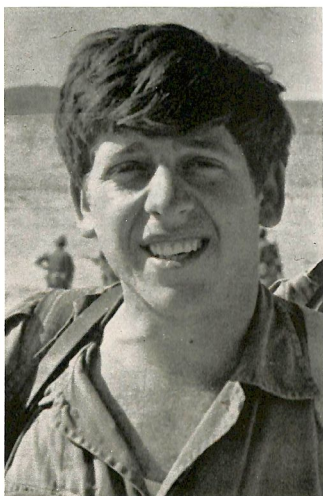
פעם התכופתי מתחת לקנה, וכשהזדקפתי חבטתי ראשי בקנה, וראיתי כוכבים. אהוד ירד מהפטונים שלמעלה ודינורח לי ביובש: "קבלת מכה בראש". לך תכעס עליו, גם אם אתה חושב שלא תגמור את היום.

המסגרת שברה אותו בקורס־קצינים. בבה"ד 1 אמרו שהוא אדיש מכדי להיות קצין. אנחנו התקוממנו, שהרי ברור היה שיצא מהאדישות בשעת הצורך (שעדיין לא הגיעה, כמובן) אהוד מאידך, חש הקלה והיה מוכן לפרוש כנפיים. ודאי שלא קיבל את עצתנו, להבטיח שישתדל להבא ובכך "לקנות" את המשך הקורס. הוא הגיע למפקד הבסיס לראיון הדחה, וזה גירש אותו בצעקות מלשכתו. אמר לו שהוא טוב מכדי להגיע למעמד הזה, ש"יעוף" בחזרה לפלוגה, ויסיים את הקורס יחד עם כולם, ושהוא לא רוצה לשמוע את שמו יותר.

כשהתחלנו את ההשלמה החיילית, היא היתה כבר יותר לוחצת, חמורה. המשמעת הנוקשה היתה יותר מדי בש־בילו מהרגע הראשון. לקראת הירידה לסדרה בשבטה הודיע שהוא פורש. שעות שוחחתי איתו. הזכרתי לו שבבה"ד 1 אמר אותם דברים, ולבסוף סיים בקלות. מניתי בפניו את החבר'ה הטובים, הדרגה שמחכה לו, האחריות, הבגרות, דפנה שתשמח.

דבר אל העצים ואל האבנים. במפקדת הקורס לא הסכימו שיעזוב. הוא נגד איתנו, והפסיק לשתף פעולה. בסוף ניצח ונטש. הלך להשלמת שלישות. אנחנו אמרנו: לפחות יהיה בטוח עכשיו, יהיה הרבה בבית, ינוח. נקנא בו. לא ידענו מה זה מלחמה.

השליש שהלך לנוח, רץ אל תא הנהג בטנק. קיבל עיטור. לך תסביר לו שיקבל עיטור יותר גבוה אם יבוא אלינו שלם. אני מודד בנשיקות את כביש החוף מתחת לקברו שוב ושוב. רוצה לקחת אותו משם, לצעוק ששברו את הכלים ולא משחקים.

הא לק פאנאבים פּפּרנא זשי טידי האומות,
פּזי אבי, נקני פּפּים, אים האומות האומות.

בְּסוֹף הַדָּבָר:

בְּכֹל מְקוֹם

יֵשׁ תְּהוֹם לְאִמְצִים

וְצֵל לְעֵצִים

וּמִיָּן לְקִיּוּמָהּ וְעֵת

בְּכֹל שְׁמִיּוֹת

יֵשׁ עַל לְיָדָיו

וְיָד לְאִבְבִּים

וְאִבְנֵי הַקִּיּוֹת וְעֵשׂה שְׂבִי

בְּכֹל עֲנִיּוֹת

יֵשׁ הַר לְסוֹאֲרִים

וְעַל לְעֵצֵי

וְעַל לְעֵצֵי הַיָּם בְּסוֹף הַדָּבָר:

קרן שחר באופק

לפעמים מרחוק אני רואה בחור צעיר, ואני חושבת לעצמי :
"הנה אהוד חזר הביתה", או חלקיק של מנגינה רועשת
שזכרת אני כמה אהב, וליבי הומה בקרבי.

אך הזיכרון החי שלו אינו מאפשר לי להתאבל —
כי הוא תמיד נשאר ויישאר הבחור הזוהר הרץ במעלה
הגבעה, ללא נעליים ללא חולצה שערו מבריק בשמש, ידיו
בידי נערתו, מושך אותה וצוהל במעלה הגבעה. תמונה אשר
תלוני לעד.

לא היה זה בשביל אהוד לרוץ למטה, תמיד בחר בדרך
הקשה כלפי מעלה.

כשהסתכלתי בו באותו יום שליו ממרומי המבצר לא ידעתי
שזו תהיה הדרך בה יבחר — במלחמה.

שנים כבר עברו, אנו החברים שגרים במשק הזדקנו, נוספו
עוד שערות אפורות, לא נוכל עוד להסתיר את הקמטים
הקטנים שבפנינו, איננו מקפצים עוד מסלע אל סלע, אלא
מהלכים במתינות לאורך שבילי האספלט במורד המדרגות,
בעצב והרבה זכרונות. אך אהוד תמיד נשאר הצעיר
העליל, שחי ואהב והאמין, ולחם למען אמונתו.

עינים תכולות

שער בהיר

ומבט חולמני

שוב לא נראה

לא את המבט

לא את העיניים

ולא את החיוך המפציע

כקרני השחר באופק

האמנם ?

אולם זכרם תמיד ירטיט את ליבנו

בנימת כאב

והקושי שבחשלמה ...

מכתב אישי לאהוד...

אהוד, אני מסופק באם היית חי, היית שומר על קשר... בילינו יחד במשך שלושה חודשים בקורס שלישים, טרם הקורס לא הכרנו זה את זה, ואיך שהוא נוצר קשר בינות לצריפים, לניירת...

יודע אני ששנאת את הקורס וניסית לעוף בכל כוחך אך ללא הועיל. ואל תכחיש שהעתקת ממני המון מבחנים, אבל כנראה בגלל קוצר ראייה. נשאת מרותק כמעט בידי שיש-שבת בזכות "הלצותיך".

וזה אני שהתקשרתי מספר פעמים לדפנה קובע עיתי ומקום להגניבך מחוץ למחנה מריתוק של שיש-שבת.

זכורים לי משקפי הרייבן שאימצת לשיפור הגבריות...

נכון הוא שדבר נפילתך נודע מהעיתון.

אלי ביקש שאכתוב מספר מילים, מה אכתוב? ובתור מי אכתוב? כאחד שבקושי הכיר אותך, והיום לאחר 5 שנים מכיר אותך טוב יותר...?

שהיית יפה, שהיית צנום ושרירי...

הלוואי והיינו נופלים לשינה עמוקה בתחילת 73 ומתער-רים בסופה... ואז...

בימים טרופים אלו אנו עומדים, אולי, בפני תקופה חדשה, לא עוד מלחמה, מדברים על שלום אמת ופתרונות, וכולם פסימים.

ואני מנסה בכל כוחי בשיניים, ובאגרופים קמוצים להאחז בקצהו של אופטימיזם — לנסות ולחייך...

נמאס לי מתרועות מלחמה וממנגינות האבל, מקול ציחצוח חרבות וממטחי הרובים ליד קברים רעננים.

פעם הייתי קיצוני ואמרתי: "ערבי טוב זה ערבי מת"... אך מה הטעם באם חברי בין המתים.

אני מתאר לעצמי שמעט יבינו את הגיגי ליבי... מה זה בכלל מעניין אותם? ומה הקשר לחוברת זכרון ולנסיונות של התרפקות על עבר רחוק ובלתי מציאותי. אתה וודאי מבין...

זהו חבר, אין טעם לכתוב שזה קשה, ולנסות למצוא מילים מתוך ריקנות איומה, מילים... מילים... מילים... זכות היא למשוררים וסופרים לכתוב, והם ייטיבו לעשות זאת ממני.

אבי

אַלף פְּרָחִים עוֹד מְשַׁמְחִים כָּל לֵב בְּשֵׁלל פְּרִיחוֹת
פִּי שֶׁלֶךְ, שׁוֹב לֹא יִרְאֶה זֹאת לְעוֹלָם.

מִי שְׁחַלֵּם וְהִתְגַּשֵּׁם לוֹ הַחֲלוּם.
מִי שְׁלַחַם עַד שִׁשְׁמַע קוֹל מְנַעְחִים.
מִי שֶׁעָבַר אֶת כָּל הַלַּיְלָה וְרָאָה אֹר יוֹם,
הוּא לֹא עִנָּה שְׁנֵיבַח אֶת הַהוֹלְכִים.

ואחי שותק

אחי חזר מן השדה
בבגד אפור
ואני חשתי שמא חלומי יתבדה
והתחלתי מיד את פצעיו לספור.
ואחי שותק.

אחר חטטי בכיסי הסגין
ומצאתי אספלנית שיבש כתמה
ובגלויה שחוקה את שמה
תחת לציור של פרגים.

אז התרתי את הצרור
והוצאתי חפציו דבר אחר דבר
הידד אחי, אחי הגבור
הנה מצאתי אותותיך
הידד אחי הגיבור
אשיר גאווה לשמך |
ואחי שותק
ואחי שותק
ודמו מן האדמה זועק.

א. גלבווע

מִי שֶׁכָּאֵב אֶבֶל הָבִין שֶׁכָּאֵב אֵילִם.
הַיָּא לֹא יַעֲחֵ שֶׁמִּשְׁכַּח אֶת הַהוֹלָכִים.

ביום כ' תשרי תשל"ד

16.10.1973

נפל אהוד בקרב

"אם ליבנו איננו עונה
לשמחה הגבוהה עד מאד
הוא עונה לכאב הגבוה"

ל. גולדברג

סיפור הקרב

משפחת דוניגר היקרה !

בנכם, סגן משנה אהוד דוניגר, נפל בקרב במלחמת יום הכיפורים.

מותו בא לו כתוצאה מקרב על צומת מזרח לחווה הסינית. היה זה בלילה שבין ה-15 לבין ה-16 בחודש אוקטובר 1973. הקרב האמור, שבו נפל אהוד, היה במסגרת הלחימה לפריצת ראש גשר, אשר בסופו איפשר חציית התעלה ע"י כוח-תינו, ומעבר מעמדת בלימה לעמדת תקיפה ונצחון.

בסיפורו האישי של אהוד ז"ל, יש משום מופת וסמל לנכונות הקרבה אישית למען עקרון חשוב שהוא כמובן המשך קיומה של מדינת ישראל.

כל חבריו שלחמו עימו יזכרו תמיד קצין שלא נועד בתפקידו הצבאי למלחמה, אך נלחם בחירוף נפש כדי להימנות על הלוחמים עד אשר הגיע לנהיגת הטנק שהשתתף בפריצת ראש הגשר לאחר ימים של קרבות בלימה.

לא הכרתי את אהוד מעולם, אך כיום נדמה לי שידעתינו זמן רב, ורב כאבי בזה של מי ששכל רע לוחם.

רוצה אני שדמו ירווה את נתיב השלום, ויהא בו כדי להגשים חזון אחרית הימים של הנביא ישעיהו. אך והיה כי לא הוא, יהא דמו היקר משקה לנו גזע גאון ברוחו, נדיב בליבו ואמון בחרבו.

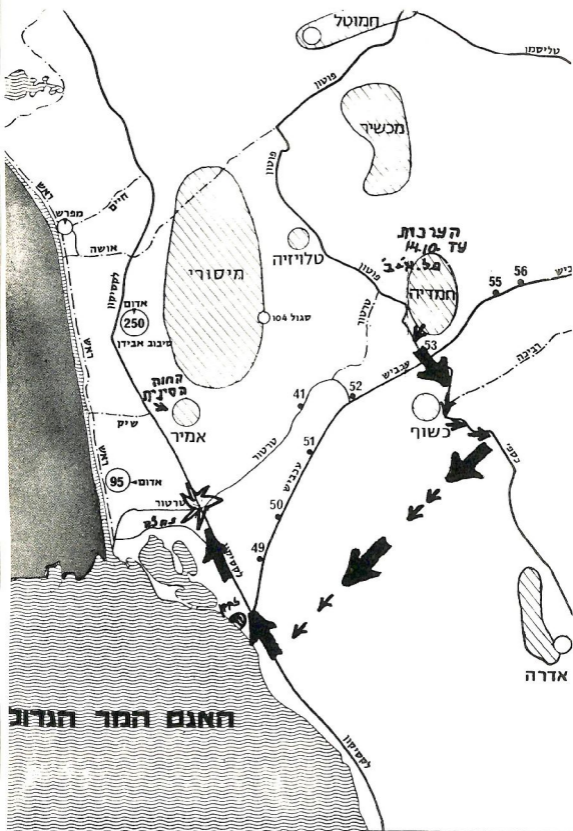
גזע בנים אשר כאהוד ז"ל, יבטיחו את קיומו של עם ישראל במדינתו.

הכרתיכם, את משפחתו, חברתו, ידידיו, ראיתיכם נושאים בגאון את כאבכם העמוק, בדומיית הוד שהיה בה כדי לאמר: הנה זה ליבנו הכואב, הוא מצבת זכרון נצחית לדורי דורות שיבואו לנו.

שלכם,

אהוד נרוס

מפת הקרב

לזכרם של רעים שנפלו

נזכור את רעינו שנפלו בקרב ותפילת שלום בליבם. צנועים יצאו למלחמה ולא שבו — גיבורים. אומץ רוחם היה רגש אחריות, זה שנתעלה למדרגה של ערך מקודש. אם זאת המלאכה לעשות — אמרו, "אנחנו נעשה" ! חלוצים, נחשונים בראש הטור הדוהר. בנופלם ביקשו על נפשנו, שתהא ראויה לזכרם שנלמד לחיות במלוא שיעור קומתם ברגע הנורא ההוא ולשמור על רעותם המופלאה גם בשקוע גל האבק והעשן. נזכור, ולא בימי זכרון, בעצם היותנו בחיים של שלום בלי פחד, ברגש של אחווה. לאלמוני המקריב את נפשו למענינו.

"בך השיר, אצפין כאב
אפל משחור,
אצית הבדידות המשועת,
באש נצחים".

פה מצדה את האנחה
ידידות קצרות יסורים,
קצות אציה לשמו אציה
הלל נפלאי-נצחים.

בזו מצדה את אמתה
אבה טהרה
חזות אבה נאבה
אציה אציה אציה אציה
אציה אציה.

אין סוף אציה אציה אציה אציה
אציה אציה אציה אציה
אציה אציה אציה אציה
אציה אציה אציה אציה

אציה אציה

לאות ולעדות

כי 2138748 סג"מ דוניגר אהוד (הווארד) ז"ל

גילה אומץ לב
הראוי לשמש מופת

תאור המעשה

כיום אהוד דוניגר ז"ל סידת בתפקיד קצין קישור של צו"ח"מאק"מ.
עם פרוץ מלחמת יום הכיפורים נמסר לו להצטרף למחוז וללחמנים. כיום אהוד דוניגר ז"ל והצנחנים לשמש
כנגד טנק, על-אף תפקידו ודרגתו כקצין, עד ליציאתו בסרב, מיום 15 באוקטובר 1973.
במעשה זה גילה אומץ לב, תמיכה ודבקות במשימה לשירת.

על מעשה זה הוענק לו

עיטור המופת

לפי חוק העיטורים בצבא הגנה לישראל תש"ל-1970

מ.א.
רב אלוף מדבנ גור
ראש המטה הכללי

אייר תשל"ה
מאי 1975

מופת נתתיך לבית ישראל

(חוקא"ב ז)

יש משהו אצור
 בצפיה חסרת מרגוע, חסרת תקנה,
 וחותרם הכאב בכל מלה רועדת
 וחותרם הכאב בהשפלת מבט בדימיה לוחשת.
 בברק דמעה אתה שנמלטה
 קצת מהססת, קצת מתביישת
 וחותרם הכאב בצומת הדרכים שהתקבצו
 לגל אחד של יכרונות
 של מרחבים שעוד לא נקשרו בסרט
 תמונות בהן כבר לא יוכלו היות אחרת
 חותרם הכאב, זה הפותח
 את הקשוחים שבלבבות,
 את ים הדם יגעיש באלף סערות.
 אלף סערות יוקדות
 למליצות בראש מורכן גולשות ומשתפרות
 חלק כראי ... שוקט כעלפון ...
 זועק אל המרומים.
 אין קול...!

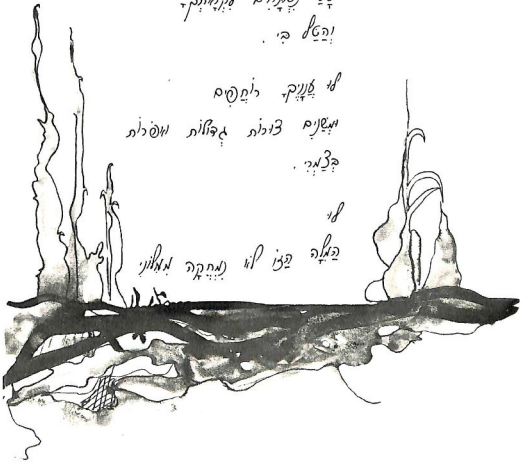

למי אפרה גאון
למקור גיש זכיות
לשכוח מצניק

למי נשבתק
בצניקו נהגה אל עובדת
על נסתחים למקדומק
והשל בי

למי מניק ריפתים
משימים צויות גולות משלות
בצמרי

למי
במורה פניו קאו נמחקה מאלוני

מכתבים

י'צ'רה

25.9.71

שלום רב נאווה !!

כפי שהינך יודעת התנייסתי ב-4.8 ומאז עברו חלפו ימים רבים. אני גאה על כך שנשלחתי לשריון, על אף זאת שכמעט והגעתי לנח"ל.

... מהחבר'ה אין שומעים דבר, כולם כמוני לא כותבים. אני מנסה לעבור את תקופת הטירונות על הצד המוצלח ביותר והחיוכי ביותר, הכל טוב כאן. "הקציצות" לא כמו בכפר, פחות להם ופחות שמן, המוראל גבוה, חוץ מהחופשות שהן אחת לחודש, וזה קשה. נקווה לימים טובים יותר.

מה אספר לך, טוב היה לקבל את המכתב שלך כסיום ליום אימונים מפרך (ב-12 בלילה), נקווה שהקשר לא ינותק שוב, ורוצה לשמוע ממך עוד ועוד. את נאווה'לה שימרי על עצמך הצליחי בכל ...

אהוד, לשעבר "משרד ייעוץ"

10.12.71

לנאווה שלום !

אין צורך בהתנצלות על אי כתיבה, משום שבין כה וכה הדבר חוזר חלילה. לפי כתובתי את מבינה ודאי היכן אני, גם לזה מגיעים בסופו של דבר, אך עדיין הדרך ארוכה, עוד כ-5 חודשים עד לסיום.

... מקווה שקבלת את הפתק שהשארתי לך על הדלת לפני הסוף הסוף זמן. היינו (דפנה ואני) במייל ובדרך חזרה סטינו בתקווה למצוא אותך בבית, אך הגורל רצה אחרת.

מניח שהכל תקין אצלך ושהכל חוזר למצב נורמלי, מקווה בכל אופן, ועל מנת שאדע לבטוח, כמה מילים לא יזיקו.

השבת אהיה בסביבתך, מקווה למצוא אותך בבית.

אצלנו הכל שפיר, אין הרבה חדש, משמינים, ומעבירים את הזמן בשירות, ס"ה לדפנה נשארה רק חצי שנה ולי כשנתיים פלוס, גם זה יעבור, ואז אפשר להתחיל לחיות. נמצא כאן בקורס כחודש, נחמד מאד, שלושת החודשים הראשונים הם ללא קשר עם מקצועי הצבאי, כך שקצת משעמם, אבל יהיה טוב מאוחר יותר ...

מקווה לשמוע ממך בקרוב.

מבטיח לענות במשך השנה הקרובה, את רואה, ככל זאת לא שכחתי אותך.

אהוד

30.5.72

שלום רב לך נאווה!

ראשית תודה על כרכת יום ההולדת, ושנית סליחה על ה"תדי-רות" במכתבי.

למעשה לא קיימת שום סיבה לכך, חוץ מעצלות. אני "עדיין" בצבא, שנה עברה (כמעט). אם אינך יודעת, אני מנקיט בשריון ומשרת כמו כולם בסיני. לעיתים רחוקות מגיע הביתה, אך מבסוט. זהו פחות או יותר מצבי הצבאי. מבחינת האזרה שבי, עדיין יוצא עם אותה אחת, גם היא בצבא בגולני, משרתת ברמה גם כן די מאושרת, אך רשאית לעזוב ולסיים את שרותה בכל עת שתחפוץ. אין היא ככולה כמונו הבנים.

מה מעשיך איני יודע, ודאי פקידה אי-שם כמו כל אחת אחרת?

הגיע הזמן, אני חושב שנתראה. לא היינו רחוקים אחד מהשני עד כדי כך שתעבור שנה שלמה מבלי שנתראה איש עם רעותו.

נאוה'לה בואי נזכר בימים עברו, קצת מתגעגע, אפילו אליהם...
אנא כתבי לי.

א ח ו ר

18.12.72

שלום רב נאווה!

היה במקום ובזמן. כן ירבו.

מכתב נחמד וארוך היכה לי ביום שישי בשבאתי הביתה. זה משמח לשמוע ולהרגיש שהמוראל גבוה, זה הכי חשוב. השבתי דווקא שהמצב שונה לאור הנסיבות, אך כאמור טוב לדעת שמעית.

צר לי שבשבת לא היית בבית, מקווה שבכל זאת נתראה בקרוב.

ס"ה אני יוצא לחופשות לעיתים די קרובות, הבטיח העיקרית איך מסתדרים עם הזמן. בשבת התוכניות רבות, ולעיתים אין חשק לצאת מן הבית, ולפעמים המכונות מתקלקלות, כך שקשה נורא לתכנן דברים.

כיף לך שאת יכולה להתחיל ללמוד, כולם לומדים, ורק אני מטייל על גבעות. אינני יודע מה אעשה עם הבגרות שלי כשאשתחרר. אינני רוצה לדרוך במקום, מעדיף ללמוד משהו ולהתקדם. מה שלמדתי עד כה לא מספיק לפרנסה. בעיית החיפוש אחר אישה נפתרה כבר, כך שיש ראש לדאגות אחרות.

קצת רחוק עוד כל העסק (שנתיים לפחות) אבל טוב להרגיש קצת יציבות לקראת העתיד, ומי כמונו יודע שטובה ההרגשה כשיודעים היכן עומדים...

נאוה'לה — אין כמו לשבת יהד בחדר אחד, אבל עד שרנע זה יגיע לא נותר אלא להמשיך באמצעי נושן זה "מכתבים".
בתקוה להתראות בקרוב

א ח ו ר

מכתבים לצנור

"בכית אמת היא לנו, קשר לא נפרד.
בן זלכי אבה לי - קנני לעצב".
הל

עֲרֵבִי

אֶהְיֶה עִלְיָךְ.

אֶזְכֹּרְךָ הַלַּיְלָה לְאֶזְכֹּרְךָ.

בְּעֵת מִיּוֹם עַל הַקֶּרֶךְ.

עַם בֵּין הַחַלְלוֹת לַיָּם.

קָם בְּלֵיל הַדְּבִמְיָה עַל עֲרֵבִי.

הַלּוֹם עָצְמוֹ עַל יְשׁוּעָה.

וַחֲדָק עָלָיו יִתְחַלֵּץ לִי אֶעֱזָבֶנּוּ.

אֶהְיֶה עִלְיָךְ.

הַיּוֹם וְהַלַּיְלָה לְאֶזְכֹּרְךָ.

בְּעֵת מִיּוֹם עַל הַקֶּרֶךְ.

בְּחִדְקָךְ עָלָיו. הַלּוֹם

הַיּוֹם עָצְמוֹ עַל יְשׁוּעָה.

וַחֲדָק עָלָיו יִתְחַלֵּץ לִי אֶעֱזָבֶנּוּ.

וַחֲדָק עָלָיו יִתְחַלֵּץ לִי אֶעֱזָבֶנּוּ.

אֶהְיֶה עִלְיָךְ.

אֶזְכֹּרְךָ יָמֵינוּ מִיּוֹם.

בְּעֵת מִיּוֹם עַל הַקֶּרֶךְ.

בְּחִדְקָךְ עָלָיו. הַלּוֹם

הַיּוֹם עָצְמוֹ עַל יְשׁוּעָה.

וַחֲדָק עָלָיו יִתְחַלֵּץ לִי אֶעֱזָבֶנּוּ.

וַחֲדָק עָלָיו יִתְחַלֵּץ לִי אֶעֱזָבֶנּוּ.

בֵּין יוֹמֵינוּ

— אז אחרי שגיליתי כמעט הכל בכל זאת, קבל זאת כהפתעה גדולה גדולה !!!
וזה כמעט בשביל הכל : על הקורס שהיה ועל הקורס שיהיה, ועל כל ימי ההולדת הנשכחים, ועל זה שאתה שלי כל-כך, ומתם בגלל שאני אוהבת.

והכי חשוב שיהיה לך חם חם גם בחוץ ובפנים יותר.

דפנה

איזה תאריך מצחיק 3.1.70

שלום רב דפנה!
סוף סוף אפשר שוב לחשוב עלייך ללא שום חששות, אני אומר סוף סוף, משום שהשלושה ימים האלה שלא דברנו, כל פעם שצצת כמוחי נצבט לי שם משהו בפנים, הרגשה מאד לא נעימה.
אמש לקחתי פרקטור ונסעתי לאורך חוף הים, סתם נסעתי, היה זה ממש מקסים, באם היית מתלווה אלי היית וודאי נהנית.
הייתי לבד, ומתם טיילתי בין הכלעים, היה לי הרבה זמן לחשוב ולהרהר ולתכנן את צעדי הבאים ...

17.3.70

שלום לך המטיילת!
... גם פה היה חם, אמש כשחזרנו מבית הספר, הלכתי עם דוד ישר לים. בכל ימי חיי הארוכים, לא ראיתי ים כזה שקט, אף לא גל אחד, ים כל כך צלול שאפשר היה לראות את הסר-טנים הקטנים וזהלים על קרקעית.
... זה שאת אומרת שיש כבר ריח של קיץ בחוץ, אז אני אומר לך שכבר מסריח בחוץ מחופש גדול. מעניין אנב לדעת מה את עושה בשעה זאת אי-שם במדבר ...

4.6.70

... את שואלת מה אני עושה בימים אלה ?
אני ועוד שני חבר'ה הקמנו לנו מעין "סטודיו" נחמד. תפסנו בית ריק, הכנסתי את התופים שלי לשם (בינתיים נוספו עוד) אחד מחברי קונה גיטרה, והשני כונה לו משהו שמשמיע קול מיוחד. צרפנו לזאת פטיפון וטייפ, בקיצור יושבים בממוצע שעתיים ביום ועושים המון רעש, מכל הרעש הזה יוצאים צלילים ממש אומנותיים, לעיתים אנחנו מרגישים כאילו היינו תזמורת מקצועית.
... לעיתים יושב אני בבית וחושב עליך הזק הזק וזה מספיק בשביל להעביר ערב שלם.

אוהב אותך עד לידי ... נחשי ?

2.8.70

קצת משונה לכתוב לך שנית לאחר זמן כה רב שלא עשיתי זאת.

הכל שנפעת, אך מה לעשות, לא תמיד הכל מסתדר כמו שרו- צים, הייתי עייף מאד בערב והלכתי לישון. הבוקר כשקמתי היתה לי הרגשה מאד מוזרה, מן כבידות כזו, הרגשה שהסר משהו בסכיבה, הרגשתי צורך לחפש אותך. אולי את בחדר, או במקלחת, אולי בכל זאת אמצא אותך.

יקח ודאי זמן להסתגל לעובדה שאת לא כאן ושאני לבד. הכל על כל יום שעובר ושנינו בנפרד.

מחכה לך ואוהב אותך — (כמה ששבעים ק"ג יכולים לאהוב חמישים ק"ג).

21.9.70

... דפנה, קשה לי להסביר את הרגשתי במשך כל היום, היה לי יותר מעצוב... הייתי מוכרח לשמוע את קולך ולדבר איתך ולו לכמה דקות בלבד.

משונה מאד שאני חש כך, כל היום מלמלתי את שמך והשבתי עלייך כאילו לא אראה אותך יותר. קשה מאד להסביר תחושה זו, משום שאני יודע שאין כל סיבה לכך שתצדיק זאת.

... דפנה אני אוהב אותך, והלוואי והיית פה איתי עכשיו שאוכל לומר לך זאת, אני אוהב אותך ומחכה כבר ליום שישו שנוכל להיות טוב יחד.

ואנא דפנה, כל מה שכתוב לעיל, זאת רק הרגשה שמאד לא מבוססת, או בבקשה לא לקחת ללב, ורק להבין נכון.

משוגע אהריך (באמת)

א ה ו ד

20.8.71

שלום רב לך דפנה שלי!

אני נמצא במקום שמעולם לא חשבתי שאהיה בו. ביום המישי בבוקר עלינו על אוטובוס שחסיע אותנו כ-10 שעות לאבי- רודס, בקיצור בדרום הרחוק הרחוק.

... מה אומר לך, רחוק אמנם מארץ ישראל, אבל נהדר פה, תנאים לא רגילים. אנחנו גרים 4 בחדר, בבתים של קצינים מצריים לשעבר, כולם פה מילואימניקים כך שאין משמעת.

יש סוף נמצא 500 מ' מכאן, הרגשה משונה להיות במקום כל כך מרוחק מהבית, אך לפחות עושים משהו.

... ארוחת הערב היתה מקסימה ואפילו קצת מרגשת. יש בינינו מספר לא קטן של דתיים, הלכנו איתם לבית-הכנסת, תאמיני או לא, אני הלכתי מרצוני לבית הכנסת, משונה, בבית לא הייתי נוהג כך. אך פה דברים משתנים, רגשות משתנים, איני הופך לדתי, יש בינינו ויכוחים בצורה יפה ומכובדת וקיימת הבנה. בקיצור אני די מאושר, רק את הסרה לי בשביל להשלים את הכל...

4.9.71

שלום רב לך מותק שלי!
שתי בשורות נהמדות לי אלייך — אני אוהב אותך, והשניה היא, אני כשריון.
עובלת בשורות אלו? הראשונה אמנם ידועה לי ולך זמן רב, והשניה נודעה רק לפני יומיים. היל שכל כך רציתי להגיע אליך, הלום שהתגשם סוף סוף, מה גרם להם להפנות אותי בסופו של דבר לשריון איני יודע.
באימונים די קשה. אבל הולך בסדר ולמרות הכל אני מרגיש מצויין, יש כאן הרבה בני משקים והרמה די גבוהה כמוכן ...

10.9.71

... את המירונוגות אני עושה ברפיה, האימונים עצמם קשים. למרבה הפלא מחזיק מעמד, ואין לי בעיות עם הנשימה, אני מרגיש ממש בריא.
מתוך 24 שעות שיש ביממה — 25 שעות אנחנו בפעילות. במקרה הטוב ישנים כ-5 שעות ביממה. יש ריצות ארוכות, מסעי אלונקות, לומדים הרבה נשק, בסך הכל די מעניין, הדבר הפחות נעים זאת המשמעת החזקה הקיימת בחיל זה. כל היום מצדיעים, עד שהולכים לישון עם כאב ביד ימין. בסך הכל דורשים ממך להיות בסדר ואם אתה כזה, אין בעיות. ב-4.11 אני מסיים את תקופת המירונוגות ועובר לביה"ס לשריון, מקווה להיות מנקהט.
כל יום שיעבור סופרים אותו, טוב שהזמן עובר מהר, ועוד לחזור לביתה עם מדי שריון וכומתה שחורה, מי צריך יותר מזה, אל נא נשכח שיש לי גם אותך ...
... כל החיים עוד לפנינו, ואני בטוח שנדע לנצל אותם על הצד הטוב ביותר כפי שעשינו עד עכשיו.

אוהב אותך

... מהר הולכים לים, יום רחצה, משונה קצת להתרחץ במפרץ סיאון, אמנם אותם המים, אבל הרבה יותר נקיים, וצלולים. עולם הדממה עשיר ומגוון הרבה יותר מהופי ים התיכון, ישנם פה אלמוגים מקסימים, צדפות וכו'.

31.7.72

שלום רב מותק שלי!!
... לא הרבה השתנה מאז יום ראשון, שוכחים קצת מהכלים שלנו, עוסקים יותר בענייני חי"ר, דווקא מעניין, קצת קשה אבל מתגברים.
חם מאד והזיעה ניגרת, בכל רגע פנוי חוטפים מקלחת קלה, אך זה לא עוזר. למרות הלחץ באימונים, מוצא תמיד זמן לחשוב עלייך, וכמה טוב לי איתך. הבדל כזה בין הדי האזרחים לבין חיי הצבאיים, ממש עושה חשק לגמור מה שיותר מהר עם המתכונת הצבאית וליצור היים חדשים איתך, ללא צורך להיפרד כל יום ראשון מבלי לדעת מתי נחראה בפעם הבאה. אך אין דבר, איך שלא יהיה התקופה הזאת כבר לא תבוא ...
... דפנה!לה שלי, החזיקי מעמד, והיי חזקה!!

אוהב אותך וחושב על
הכל הכל המון המון

4.8.72

... מסע הניווטים היה משהו לא נורמלי. הפכנו להיות אנשי חי"ר לכמה ימים. אני חושב שאלו יהיו הימים היפים ביותר בקורס הזה, זה אמנם קשה, ובקטעים מסויימים אפילו קשה מאד, אך עצם העוכדה שהתגברנו עליהם ושעמדנו בכבוד בכל, הופך את כל הקשים לחוויות בלתי נשכחות, ויש הרבה כאלו.

... דפנה'לה שלי, כתבי לי, טרם שמעתי ממך, ורוצה לדעת מה העניינים איתך שם בגבולות? וכיצד את נלחמת? והוץ מזה איך את מרגישה?

יש לי חשק לאמר לך משהו כזה מיוחד, שאמנם נאמר פעמים כה רבות, אך תמיד הוא חדש ועושה רושם.

דפנה שלי, את נהדרת, ואני אוהב אותך יותר מאי-פעם.

אודי

23.9.72

שלום לך מותק שלי !!

... כך, ראשית כל החבילה. אני מקבל המון חבילות, אבל החבילה שלך — ראשית היא באה ממך, גורם שנותן לה יחס מיוחד, ושנית המבנה הפנימי והתוכן שלה, הכל יחד עשו אותה מאד מיוחדת ונפלאה.

... הוין מזה חם מאד כאן, קצת קשה, קצת מתלכלכים, לא ישנים, ס"ה מתגברים לא נשאר עוד הרבה, ביחוד עכשיו לקראת הסוף ישנן כל מיני סדרות מסדרות שונות, כך שמח-זיקים מעמד עד הסוף.

אגב בעוד שנתיים אני משתחרר ואז נהיה כל שכת ביחד, ונלך לים ויהיו לנו המון ילדים, ויהיה כף. אז אנא לא לקטר על איזה שכת מסכנה שבה איננו מתראים, טוב? ? ?

... דפנה'לה, מקווה שתתפסי ג'וב טוב, "בוסית" כזאת גדולה גדולה, ואני אהיה הנהג שלך, ונוכל כל היום להיות יחד, אבל עד שמפנים אותי מפה נצטרך לחכות ולהסתפק רק במכתבים, הרבה נשיקות וחבילות.

אוהב אותך המון,

אודי

18.11.72

שלום לך דפנה שלי!

... יודע אני שבזמן האחרון מלווים אותנו רגשות מוזרים ולא נעימים. השבתי הרבה על מה שקורה בין שנינו, השבתי אולי יש דרכים אחרות, אבל הגעתי למסקנה אחת ויחידה — "אסור" לנו לריב יותר, ניסיתי לתאר את עצמי בלעדיך ... בכלל הרגשה כללית טובה, אם בגלל היותי צוער שיש לו חברה שקוראים לה דפנה, או בגלל הקורס שמוסיף הרבה מכל הבחינות לימודים מכל הסוגים, בנושאים שמעולם לא ידעתיים, כך שהרבה חדש לי כאן. יש זמן חופשי לקרוא, לנוח, לחשוב, לא נמצאים כמתח כמו בכל קורס אחר, הרבה יותר רגועים ומהושכים. אם את אני מתקדם לעבר מטרה שהצבתי לי, מקווה גם שאגיע אליה ...

גלויות אחרונות מהחזית ימים ספורים לפני נפילתו של אהוד

13.10.73

שלום לכולם !

דקות ספורות של שקט... לכתוב... אפילו שהניר אינו מכובד. מה שקורה יודעים אתם וודאי כמוני, איני יכול להוסיף לכם. מקווה לגמור מהר ולהיות בכית בזמן הקרוב.

אין מקום לדאגה, כרגע הכל בסדר.

מקווה לראות אותכם בזמן הקרוב ביותר.

אוהב — אהוד

14.10.73

שבוע עבר ואני עדיין כאן, עדיין איני יודע מתי אהיה בכית, מקווה במהרה.

יותר ממה שאתם קוראים בעיתון ושומעים ברדיו, איני יכול לומר לכם, אך זה קרוב לאמת. שבוע בלי מקלחת, כלי ארוחה חמה, ... רק לחימה, לחימה, וציפיות. רק כדי לגמור את כל זה ולשוב הביתה.

אני חש מוזר במקצת, להיות בכל ה"בלגן" הזה, רגיל הייתי לקרוא על מלחמות, ולשמוע עליהן, אך להיות ולהרגיש ממש — זה שונה.

אנא, לא לדאוג יותר מדי, מקווה שאלי בסדר, הוא בוודאי למטה בדרום, אך אין באפשרותי לחפש אותו.

כיתבו לי, יכולים לשלוח חכילה אחת — יהיה נעים עם כמה דברים טובים.

מחכה לבוא הביתה ולראות את המלחמה הזאת כעבר.

כל אהבתי — אכתוב שנית — אהוד

12.10.73

דפנה'לה !!

עדיין חי, מרגיש מצויין, לא יודע מתי אניע הביתה.
מקווה שהכל יגמר בקרוב, יעבור בשקט ושוב נהיה יחד. אני
מנצל הזדמנות בלתי רגילה זו לשלוח גלויה. אין שום אפשרות
לצלצל.

אנא צלצלי הביתה ומסרי הכל ...

דפנה, לא לדאוג, מקווה לראות אותך בקרוב,

אוהב אותך — אודי

13.10.73

דפנה'לה שלום לך !

מנצל שוב כמה רגעי מנוחה על מנת לכתוב לך. יש הרבה
לספר, אך לא כאן המקום המתאים. על המצב הקיים ודאי
יודעת את מהעתונות ומהרדיו. לרוב מספרים את האמת,
בתקווה שהכל יגמר ונחזור הביתה.

הרגשה משונה במקצת אך זו היא מציאות ויש להשלים
עימה ...

אוהב אותך — אודי

14.10.73

דפנה'לה !

עכשיו קצת שקט, רגוע, קצת זמן לנוח, לחשוב מעט ולהיזכר
במציאות הקיימת רחוק בצד השני. להיזכר כך במשפחה וכל
יתר העורף.

שבוע עבר ואני כאן במלחמה, טוענים שהיא הקשה בכל מל-
חמות ישראל עד היום. אמנם לא לחמתי בעבר, אך באמת קשה,
ועוד יותר קשה הראגה והמתח על חוסר ידיעה מהנעשה
סביב, מה יהיה, מה יקרה, מתי יגמר כבר הכל ...

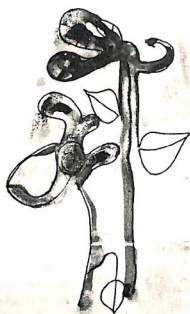
שבוע עבר ועדיין הסוף לא ניראה, הייתי רוצה לראות זאת
כנכס העבר, מציאות מרה שחיינו ועברנו עד כה.

... משונה קצת להימצא רק בין מבוגרים סמך, אך מסתדרים,
התנאים מסכיב גורמים לקשירת קשר ויחסים כמעט כשל
אחים.

זקן בן שביע עופר את סנטרי, ניתן לו לצמוח, ואת לא תכירי
אותי ...

אוהב ומתגעגע חוק,

אודי

מי שחלם לון הן נשאר לו החלום.
מי שלחם לון לא ישכח על מה לחם.
מי שנשאר ער כל הלילה עוד יראה אור יום.
מי שהלך הוא לא נשוב עוד לעולם.
מי שהבטיח לא הפח את חרבו.
מי שקראו לו הוא צעד בראש בלם.
מי שאהב לון עוד צפויית לו אהבות רבות.
מי שהלך הוא לא יאהב עוד לעולם.
והקדים עוד בוערים באש זריחות.
ובין ערבים עוד נושבת רוח ים.

שרדו רק כתובות
מאלפי מצבות,
עם העובדה האמזרית,
כי עולמנו — אילן הוא,
שאנו לו פירות,
והמות —
בגרונו החלוד יקצור,
ללא רחם, ללא גבולות.

EHUD

IN MEMORIAM

Published by Moshav Habonim, 1979 (5739)

י"ד לשריון" בלידון
מרכז מידע

EHUD DONIGER

Son of Ruth and David

Born: 19.4.1953

Fell: 16.10.1973 (20 Tishre 5734)

Segen-Mishne
Ehud (Howard) Doniger ז"ל

A reserve liaison officer in a tank batalion insisted on joining a fighting unit when the war broke out. He volunteered as a tank driver, notwithstanding his posting and officer's rank, revealing courage, resourcefulness and exemplary devotion to duty.

On the eve of the Six Day War, Ehud writes a composition in his class, on a subject close to the hearth of every youngster who was fed on, grew up and matured surrounded by the horror of war.

Eve of War

We heard the latest news on the radio: Egypt is concentrating her army on the borders of our nation, and is streaming quantities of weapons there; Russia has promised help to the Arab countries if war breaks out; Lebanon is calling up her soldiers and is placing them on alert... most unpleasant news.

We all remember the results of the War of Independence, and the Sinai war — many dead bereaved mothers, broken families, strong hatred that grew between ourselves and the Arab countries — all these point to the need to avoid a war.

The tension of the last few days grows, many people from various settlements have been taken from their homes and placed on alert. Sons have left their parents, and husbands their wives, and have been moved to the borders. Army reservists have been called up for an indefinite period, not knowing when they will return to their homes. Weapons have been overhauled; vehicles, tanks and guns, and with them soldiers, equipped with personal weapons, have been moved to the borders in enormous numbers (relative to our small state).

Let there not be war, everyone prayed. Look — see how far we have come! Our thriving country, developing trade, political ties with many countries and friendly connections with many nations which find expression in the areas of sport, culture and every other branch, all these things are likely to be destroyed in a short matter of time. The familiar proverb says: "What is destroyed in a minute cannot be rebuilt in an hour". A war can wipe out in one stroke everything we have built over the years, since the establishment of the state, at vast effort and who knows when we could reconstruct all this anew.

Tension, and the preparation for impending war are felt everywhere. If only these preparations prove to be nothing, only exercises, and that we shall not need the weapons and the shelters. It depends on everyone of us. To keep calm and to behave properly when the test comes.

LETTERS

3.1.70 What a funny date

Dear Daphna,

Finally one can think of you without any doubts. I'm saying finally, because during those three days we hadn't spoken, whenever I thought of you I had an unpleasant feeling.

Yesterday I took a tractor and drove along the beach. Just drove. It was really great. If you had joined me you would have enjoyed it, too.

I was alone, walked among the rocks, I had plenty of time to meditate and plan my next steps.

17.3.70

Hello Wanderer,

... It was hot here, too. Yesterday, when I came back from school, I went with David straight to the beach. I have never seen in all my long life, such a quiet sea, not even one wave, such a clear sea that one could see the little lobsters crawling on the bottom.

... If you say that it smells like summer outside, I would say that it already stinks from the long holiday. By the way, it would be interesting to know what you are doing somewhere in the desert...?

4.6.70

... You are asking what I am doing these days.

Two fellows and myself made up a nice studio. We have taken an empty house, put in my drums. (to which more have been added) One of my friends is going to buy a guitar, and another is building a special instrument that gives a special sound. We have added to it a record player and a tape. In short, we sit two hours daily, and make a lot of noise. Out of all this artistic sounds are created. Sometimes we feel as if we were a professional orchestra.

... Sometimes I sit at home and think of you real hard and that's enough to pass a whole evening.

Loving you till... (guess what?)

2.8.70

It's quite strange to write to you again after the long time I haven't done so.

It's a pity you went away. Unfortunately, not everything gets along as one wishes. I was very tired last night, and went to bed. This morning when I got up I had a strange feeling, a kind of loneliness, a feeling as if something was missing around. I felt an urge to look for you. Maybe you are in the room, or in the shower, maybe in spite of all, I'll find you.

It'll take time to get used to the fact that you are not here and I'm alone. It's a pity for every day that passes with us separated.

Waiting for you and loving you
(as much as 70 kg. can love 50 kg.)

21.9.70

... Daphna, it's quite difficult for me to explain my feelings during the day, I was more than sad...

I had to hear your voice and talk to you, even if only for a few minutes.

It's strange that I should feel like that. All day long I was muttering your name, and thought of you as if I would never see you again. It's very difficult to explain this feeling because I know that there is no reason to justify it.

...Daphna I love you, I wish you were here, so that I could tell you this. I love you and I'm waiting for Friday so that we can be together again.

Please, Daphna, what's written above is a very unclear feeling. Therefore, please don't take it too seriously, just understand correctly.

Mad about you (truly) — E h u d

20.8.71

Hello, My Dear, Daphna,

I'm in a place where I had never thought I would ever be. On Thursday morning we got on a bus, which took us in 10 hours to Abu Rhodes, shortly, in the south, far away.

What should I say, though far from Eretz Israel, it's wonderful here — conditions are extraordinary. We live 4 in a room, in houses which formerly belonged to Egyptian officers. All the people here are reservists, so there is no discipline. The Red Sea is 500 meters from here. It's a strange feeling to be so far away from home, but at least we are doing something. Supper was charming, even a bit exciting. There are quite a few religious people among us. We went with them to the synagogue. Believe me or not, I went willingly to a synagogue. It's strange, because at home I wouldn't have done so. But here things change, feelings change. I'm not becoming religious. There are arguments between us, but they are conducted politely, in a pleasant manner, and there is understanding. In short, I'm quite happy, it's only you who I miss to make everything perfect.

4/2/77

Nothing special to
say, just moved
here & it's becoming
a social life with
others.

Hope to be home abt
Friday.

And until then
don't worry, everything
is fine with me.

see you

love

Forward.

4.9.71

Hello My Sweet,

I have two good pieces of news for you — I love you, and the second is that I'm in the Armoured Corps.

Have you absorbed this news? The first one is known to both of us for quite some time, and of the second I was told two days ago. A corps I longed to be in, a dream come true. What made them finally post me there I have no idea.

It's quite difficult in training, but it goes all right and I feel fine. There are a lot of Kibbutzniks here and the level is quite high of course...

10.9.71

...I'm doing the basic training in Raphiah. The trainings themselves are difficult. But to my great surprise I am managing well, have no problems with breathing, I feel real healthy.

Out of 24 hours a day, 25 we are in activity. At best we sleep 5 hours a night. There are long running sessions and stretcher carrying marches. We study a lot of weapons, on the whole it's quite interesting. The least pleasant thing in this is the tough discipline. One salutes all day long, till you go to sleep with an aching right hand. On the whole, they demand of you to be all right, and if that's the way you are, there are no problems.

On 4.11 I'm finishing the basic training period and am transferred to Armour School, where I hope to become a tankist.

We count every day that passes, It's good that time passes quickly, and to come home with Armoured Corps uniform and a black beret, who needs more than that, and lets not forget that I've got you...

...Our whole lives are ahead of us, and I'm sure we'll know how to use for the best as we did till now.

Love you

Tomorrow we're going to the beach, "wash day". It is a bit strange to wash in the Suez Gulf though the same water, but a lot cleaner and clearer. The silent underworld is rich and varied much more than the shores of the Medierranean. There are fantastic corals shells etc.

10.12.71

Shalom Nava!

There is no point in apologizing for not writing, because in any case it keeps on happening. Form my address you will no doubt realize where I am. One gets to this eventually, although there's still a long way to go, another 5 months until the end.

Hope you got the note I left on the door ages ago. We were (Daphna and I) on a trip, and on the way back we detoured in hope of finding you at home, but fate decided otherwise.

I assume all is well with you, and that everything has returned to normal, at least I hope so, and in order to be sure, a few words can do no harm.

This Saturday I will be in your area and hope to find you at home. Here everything's fine, nothing much new, we get fat, and pass the time on duty. Altogether, Dafna has only half a year and I just over two years, this too will pass and then it will be possible to begin to live. I have been here on the course for about a month, very pleasant. The first three months are without any relation to my army job, so it's a little boring, but it'll better later. Hope to hear from you soon.

Promise to answer during the next year. You see, at least I have not forgotten you.

Ehud

30.5.72

Dear Nava,

First, thanks for the birthday-card and second, sorry for the "frequency" of my letters. There's actually no excuse for it but laziness.

I'm "still" in the Army. A year (almost) has passed. If you don't already know, I'm a tankist in the Armoured Corps and serve, like all the rest, in Sinai. I don't often get home, but I'm happy. This is more or less, my "Military Situation".

As for the civilian in me — I'm still going with the same girl, who is also in the army, in Golani, serving in the Golan and also pretty happy, but able to leave and end her service any time she wants. She is not tied, like us boys.

I've no idea what you're doing — probably a clerk "somewhere" like all the others.

I think its about time we saw each other again. We were never so far apart that a whole year would pass without us seeing each other.

Nava, let's remember old times, even be a bit nostalgic . . .

Please write — E h u d

31.7.72

Hello My Sweet,

. . . Not much changed since Sunday, we are forgetting little about our equipments and are busier with infantry matters. Interesting, a bit difficult but we are able to overcome that.

Very hot, sweat streaming, every free moment we "grab" a shower but it doesn't help. Despite the training pressure, I always find time to think of you, and how good it is to be with you. Such a difference between civilian and military lives. It really makes you want to finish with the military bit and create a life with you, without the need to say good bye on Sunday, without knowing when we'll meet again. But never mind, no matter why this time will never come . . .

My Daphna hold on, and be strong.

Love you and think
of you a lot, a lot.

4.8.72

. . . The navigation manouver was something . . . We became infantry men for a few days, I think these were the nicest days on this course. Though it was difficult, at times even very difficult, but the mere fact that we overcame them and with honours, changed the difficulties into unforgettable experiences, and there are many of those.

My Daphna, write to me, I haven't heard from you yet, and would like to know how are things with you at the borders. How do you fight? Besides, how do you feel?

I feel like telling you something special, something that was said many times but is always new and impressive. My Daphna, you are wonderful and I love you more than ever.

U d i

3.9.72

I've been posted from my base and am now in a new one, further south, in the middle of the desert. I'm to spend more than a month here.

I received Ima's letter ,and Judy's parcel came just at the right time.

This is my first Shabbat in camp for a long time. Odd to wake up and know that its Shabbat, but not at home. Next week is Rosh Hashanah, and we'll certainly spend it together. Hope all is well, and that you, Abba, are eating regularly. Give all my love to Ima.

Yours, E hud

23.9.72

Hello My Sweet,

... First the package. I get many packages, but yours! First, it came from you — something that gives it a special regard, and second, it's form and contents, all made it very special and wonderful.

... Besides that, it is very hot here, a little difficult, getting dirty, not sleeping, but we are holding on. Not much is left, especially now, towards the end there are all sorts of training series, so we are keeping on the end.

By the way, I'll finish my service in two years and then we'll be together every Saturday, we'll go to the beach and have many children. It 'll be great, so please don't complain about an occasional weekend when we don't meet, OK?

My Daphna, hope you'll get a good job as a big big boss, I'll be your driver, we'll be able to be together all day long, but till I'm evacuated from here, we'll have to wait and be satisfied by letter alone. Lots of kisses and packages.

Love you a lot, U d i

18.12.72

Dear Nava,

A long, delightful letter was waiting for me on Friday when I got home. Right time and right place. May there be plenty more.

Happy to hear (and a feel) that morale is high — that's the important thing. I thought that things would be otherwise in the circumstances, but I'm glad I was wrong. Sorry you weren't at home on Shabbat. Hope, nevertheless, that we'll meet again soon. All in all, I get leave quite often; the main problem is how to organise one's time. Saturdays there are lots of plans but sometimes I don't feel like going out, and sometimes the car has broken down, so it's awfully hard to plan things. You're lucky that you can begin studying. Everybody's studying and only I'm stuck out here in the hills.

I don't know what I'll do with my matric. When I'm released, I don't want to mark time. I'd prefer to learn something and get on. What I've learnt so far won't earn me a living. The problem of finding a wife is already solved, so my head is clear for other worries.

All this is a bit far ahead (at least two years) but its good to feel some stability as regards the future, and who knows as well as I do how good it feels to know where you stand.

Navaleh, there's nothing like sitting together, in the same room, but until that's possible there's nothing for it but to continue in this old way — by letter.

Hoping to see you soon.

E hud

14/10

Dear everyone!!

A week has passed, and I'm still here, still don't know when we'll be back home, but hope soon.

More than you read in the papers and hear on the radio I can't tell you, but that's nearly the truth.

A week without a stove, a hot meal, just fighting & fighting, & waiting just to finish all this and to go home.

Feel about strange being in all this big mess, used only to read what was, & hear about this, but to really be in there is different.

Just hope everything will pass quickly, just waiting to come home & if just took it all was as the passed.

Hope you are not very worried to much, & hope Eli is ok, he's probably slow about her to, but can't look for her.

Send regards to everybody, & please don't worry, write to me, & you can even send me some parcels, can do with some good things here, (toilet paper).

all my love

will write again soon
Howard.

Last postcards from the battle front a few days before
Udi was killed.

12.10.73

Daphnale,
Still alive. Feel great, do not know when will get home.
Hope everything will be over soon, will pass quietly, and we'll be
together again/. This is an unusual opportunity to send a post card.
There is no way to call.

Daphna, do not worry.
Hope to see you soon.
Love you — Udi

Please call home and send all...

13.10.73

Hello Daphnale,
Again I am using a few minutes rest to write to you. There is a lot
to tell, but this is not the suitable place. Of the situation you
probably know from newspapers and radio. Mostly they tell the
truth with the hope that it'll end quickly and we will return home.
A strange feeling but this is reality...

Love you,
Yours, Udi

13/10

Dear Daphna!

Got a few quiet minutes to write a little
it's not really a nice paper

What's happening you know nothing more
that I can tell you. Just hope to finish
all this quickly and come home soon
don't know if he's anybody really know
but sorry. everything fine

Love to see you soon
Love Howard

14.10.73

It's a bit quiet now, restful, a little time to rest and think, and to remember the existing reality far on the other side. To remember you and the family and the rest back home.

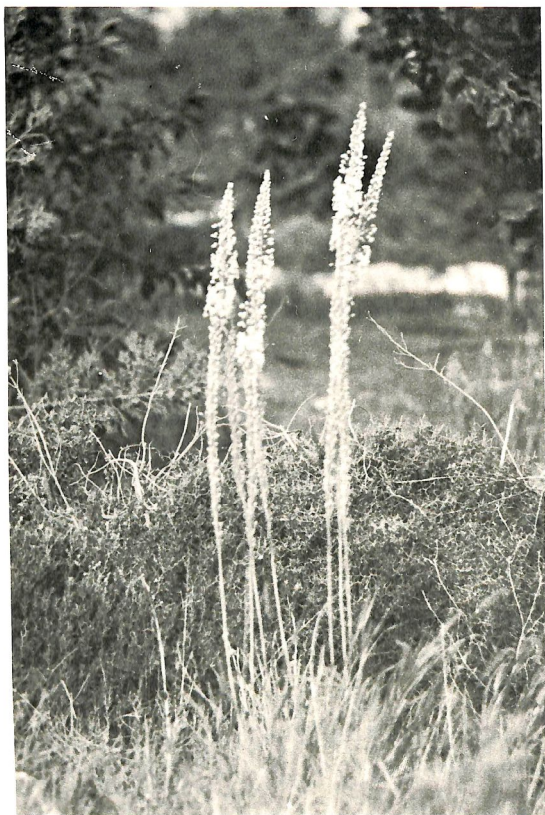
A week passed and I'm here, in the war, they say that it is the most difficult in Israel's wars till now. Though I have not fought in the past it is really difficult, but more difficult are the worry, the tension, the lack of knowledge of what is happening around, what will be, when it will all end...

A week passed and the end is not seen yet, I would like to see it as past, a bitter reality which we lived and passed.

...It is strange to be among older than yourself, but one gets along, the conditions around make you form ties as between brothers.

A week old beard covers my chin, we'll let it grow, and you won't know me...

Love and misses you — U d i

FRIENDS TALK ABOUT

EHUD

It is still difficult to absorb that he is not here.

I remember how we used to take a tractor, go to Atlit to buy a pack of cigarettes. Every new tractor that arrived at the Kibbutz, had to pass our test. The fear that someone might catch us when we tried to find the keys of the John Deer or the Ferguson 175 . . .

I remember how after a movie in Haifa we would go down to look at the whores, we would wait until a prostitute will approach the car, and then ask her for a reduction for soldiers or Kibbutzniks laughing, satisfied to see them running away as police cars appeared. Experiences of teenagers that ended so fast . . .

Danni Urman

On Ehud

Ehud's a story. Apathetic all day long, yet composed and quietly smiling. His eyes seem to close to thin slits, looking on with reservation.

You can't put anything over him, he understands all that is going on. One who hates the establishment, any kind. Since he detested it so, he did not feel like joining us in the officers training course. He was afraid of seven more months of damned training, stiff discipline, endless orders.

Somehow he did us a favour and came along. We were glad; his optimism covered by president criticism, his wit, his jokes in the small hours while routinely servicing our tanks, these were incomparable. It is good to be his friend. He is frank, for better or for worse, honest, faithful. Even when he does not lend a hand in cleaning the room prior to morning inspection (since, supposedly he is indifferent and low), he will always be forgiven. He will eventually compensate you, somehow registering in his mind that after fixing you in the morning he is now indebted to you. Composed he is, calm.

Once I bent down under the barrel and on getting up hit my head so hard, I saw stars. Ehud came down from the "Pattons" above and reported to me dryly: "You got a bang on the head". How can you be mad at him, even though you think you might not get through the day.

Being an officer cadet seemed not for him. At the training school they claimed he was too apathetic to be an officer. We revolted against this; it was clear that if the need arose (as it had not yet) he would

lose his apathy. Ehud, however, was relieved, ready to take off. Of course he did not take our advice to promise to try harder in the future and thereby "buy" his stay. He came to the senior officer for an interview requesting transfer, but was thrown out of his office. "Ehud is much too good to flunk the course, he should get right back to his unit, finish the course with all the others and his name should not come up again", this was the officer's reaction.

When we started our corps supplementary training, the pressure became much greater. The strict discipline was too much for him right from the start. Before moving for field training to Shivat, Ehud handed in his resignation. For hours I talked to him. I reminded him that he said the same things at the first training base, but finished the course easily in the end. I pointed out to him the good crowd he would be with, the rank he could expect, the responsibility, maturity, the pleasure it would give Dafna.

Talk to the wall! Headquarters did not accept his resignation. He was dragged along, not cooperating. Finally he got his way and left. He joined a course for adjutants. We said: Now at least he will be safe, will spend more time at home, will rest; we envied him. We did not know what war was like.

The adjutant who went to take it easy, jumped into the tank drivers' seat. He was decorated. Go explain to him now that he would get a higher decoration coming back to us, sound and whole.

His grave near the shore I want to cover again and again with kisses. I want to take him away from there and cry out that we have done with it, the game is over.

Z a h k i

Ehud (Blessed be his Memory)

It is difficult to write about you, since nothing I write can throw light on your effervescent character. I try to bring back memories, try to recall moments. You suffered from asthma, and a small child we had to send you more than once to hospital because we could not bring you out of an attack. You accepted the condition without saying anything and behaved like an adult. By your strong will-power you overcame the condition, which disappeared in time. We were neighbours, and met very often, and I miss that pat of your hand on my shoulder as you asked "Davida, how's

your health?" You put on a little weight, got pleasure from life and girls, and were always happy, even when you were saved by a miracle when the car you were in overturned.

I could go on and tell about you, because you were so likeable. But time passed, and we learnt that you are doing an officer's course. During this course you again had an asthma attack and to what lengths you went to hide it and so enable you to finish the course. You succeeded and became an officer. After completing the course you were given a new post, thus when the war broke out you were not serving in the front line. You volunteered in order to fight alongside your friends at the front, and there, in Sinai you fell as a hero.

Half a year already passed since the bitter day that we received the notification that you were missing. We so hoped that, nevertheless, somewhere amongst the prisoners in Egypt you would be found... but in vain. Gradually, we had to resign ourselves — that you, Ehud were no longer with us. And always the question is asked — why did you have to be the one to pay the price of life? And we are in the emptiness with heaviness in our hearts from which there can be no release. We are comforted in the knowledge that your sacrifice was not in vain and that it was for peace and for our nation that you fell.

Davida

A golden boy running up the hill and laughing... No shoes, no shirt, his hair gleaming in the sun, his hand holding his girl's, pulling her laughing up the hill.

A picture to remain forever in my mind. Not for Ehud the easy run down hill — but the more challenging race up hill.

Years have already passed. we have grown older — more grey hairs have to be covered. No longer can we hide the fine wrinkles in our faces. We no longer stride from rock to rock, but walk sedately along the pathways, but Ehud still remains the joyous young man. He lived and loved and believed and fought for his beliefs, and in the end gave his life.

Sometimes, in the distance, I see a young man and I think — here's Ehud home — Or a snatch of noisy tune that I remember he liked, and my heart lurches. But his vivid presence never lets me mourn for long, because he is, and will remain the golden, laughing boy running up the hill.

Beryl

2nd/Lt Ehud (Howard) Doniger

Throughout his life he made an effort to hide the asthma from which he suffered since childhood. More than once he was sent to hospital because of it. Whilst a cadet on an adjutants course, he suffered an attack. Having learnt from experience, he did the fact from his superiors for fear of being sent down.

When Ehud received his commission, his first post was as Liaison Officer to a reservist tank battalion. When war broke out, true to his character he asked to be transferred to the front. In spite of his post and rank, he participated in the Sinai battles as a tank driver. He fulfilled a childhood dream of serving in a fighting unit and fell in the battle for the Chinese Farm on the 16th of October.

Ehud was born in the English industrial city of Manchester in April, 1953. When he was three, his family came to Israel and settled in Habonim, where he spent his childhood among his circle of friends.

David: "It is difficult to speak of him, because nothing one might say can describe his effervescent personality. His asthma was always there like a cloud in the background, compelling him to accept the inevitable and to behave maturely. He was always jolly — even when miraculously saved from an overturned car".

Being of a mature character — the result of his determined struggle with asthma — he acted as an "elder" to the group in which he moved, and everyone knew that "you can rely on Ehud". Ehud, his friends say, had all the qualities and potential for success in life; a serious approach to all issues, an easy-going nature and friendliness towards others, the ability to think and the capability to carry out.

He took on personal challenges to improve his self-confidence — sailing, sports, an instructor's course in Gadna — in an effort to suppress his asthma. Ignoring his medical file, he applied to serve as a fighting soldier, was rejected and served as adjutant instead. From Liaison Officer to fighting soldier, to a front-line tankist! Ehud did not manage to describe in words his feelings on finally driving a tank, but they are not hard to imagine.

He was twenty years old when he fell.

Yitzhak Latz

In Memory of Ehud

We at times meet people to whom we are immediately drawn with a deep and intimate understanding. We also know why.

So I liked Ehud from our first meeting — his good manners, his upbringing, his politeness. Even when angry or dissatisfied, his courtesy remained, rooted as it was in a home-life and an environment steeped in consideration for others. This was how he behaved towards adults and towards comrades of his own age. Ehud was popular with his fellows pupils. They knew that they had someone they could rely on, someone to whom they could pour out their hearts and could come to for help in trouble. Many were the friends who visited his home, often staying overnight. Love of his fellows, so deeply ingrained, caused others to love him.

These days, when the pursuit of materialistic things is so wide spread, it is indeed rare to find the honesty and candour which was so well personified in Ehud. When unpleasant things had to be said, he said them, guided always by his scrupulous honesty, but always in his characteristically polite and friendly way.

Ehud had a youthful zest for life spiced with humour. He loved to laugh and to enjoy himself and relished every aspect of living. Unjustly, too soon, this young life was cut off.

Ehud promised me that one day he would take me sailing. He was unable to keep that promise...

I am sure that all who knew Ehud will never forget him.

M. L.

friend and teacher

A Personal Letter to Ehud...

4.2.78

Ehud! Had you lived, I doubt whether we would have kept in touch.

We spent three months together on an adjutants course. Befort the course we'd never met but somehow we hit it off, between the barrack-nuts and the paper-work.

I know you hated the course, laboured mightily to flunk it — to no avail. And don't deny that you copied from me in many exams, but evidently, because of short-sightedness, you were confined to barracks almost every weekend thanks to your "successes". And it was I who a number of times contacted Dafna to fix time and place to smuggle you out of camp.

I remember the Ray-Band sunglasses I adopted to improve masculinity...

True that I learnt about your death from the newspaper. Eli asked me to write a few words. What should I write? And as who should I write? As one who hardly knew you and who to-day, five years later, knows you no better?

That you were handsome, that you were muscular... I wish we'd fallen into a deep sleep at the beginning of '73 and woken up again only at the end of the year... and then... In these crazy days we stand perhaps at the beginning of a new age. No more war, talk of true peace, and solutions — and everyone is pessimistic! And I try, with all my might, with my teeth, with my fingernails, to grab a tail-end of optimism, to try to smile.

I'm sick of fanfare of war and of mourning dirges, of the sharpening of swords and of volleys fired over fresh graves. Once I was an extremist and said "a good Arab is a dead Arab!" But what's the point, if my friends are among the dead.

I should imagine that few will understand my rambling... what is there in it to interest them? And what the connection is with a memorial booklet and attempts to embrace the distant, unreal past you will certainly understand.

That's it, comrade. There's no point in saying that it's difficult, and trying to find words in a terrible emptiness. Words... words... words... It's a writer's and a poet's privilege to write, and they'll do it better than I.

Yours, **Avi**

Ehud...

Ehud was a dear comrade, a true friend. It is hard for me to think of him in the past tense and to say of him "he was". It will take a long time to get used to the fact that we shall no longer see his smile and hear his voice here, in Habonim, where he grew up and spent almost all his life.

I first got to know Ehud when he came to us, aged 3, when we were kids in kindergaten. I remember the wonderful times we had together then; Ehud's pranks, and his gradual getting used to the ways of the village and the country. During his schooldays, Ehud's love of the meshek was strong and particularly his eagerness to participate in the work of its branches. Ehud was the first in our class to help out with the dairy herd on Saturdays, and was famous for his love of tractors.

Whilst at secondary school, Ehud worked a great deal in the various branches of Habonim, but specialized in irrigated crops, about which he was very enthusiastic. At school he was not an outstanding pupil, but on the other hand, was the life and soul of our class and endeared himself to all who knew him. Ehud always excelled in his personal relationships with those around him. He would visit friends and look after their welfare. As related by his commanders, this is also reflected in the way he met his death, trying to bring a wounded comrade to safety.

We shall always remember the wonderful times we had with Ehud and his great love of life, cut at the height of its flowering.

I remember one particular Saturday during our army service. Ehud and I had come home on leave. Ehud spoke of his army experiences and the conversation came around to a subject which even to-day worries many of us, namely, our plans for the future, after release from the army. Ehud revealed a seriousness and maturity I'd never before met in people of our own age. He had a clearly thought out programme of what he planned to do after his three years service. Then the Yom Kippur war was upon us in which we lost the best of our comrades — among them Ehud, who fell so young and before he was able to realize even one of those plans he'd told me of.

Although some time has passed since the day we accompanied Ehud on his last journey, I still cannot forget those days after the war had ended when I learned that Ehud was missing. I tried to deceive myself that Ehud would come back to us. It was, and still is, hard to accept his being taken from us. But perhaps we can find consolation, if we are resolute, in continuing to fulfil those same plans which Ehud wanted so much to carry out. In this way, perhaps, we shall be able to say that his death was not wasted and that thanks to him and all his comrades who fell, we can to-day continue living in our country.

I know that what I have written is a meagre consolation to his mother, his brother and his girl-friend Dafna. I could never say that his sacrifice was to no purpose and I wish to express my participation in their deep grief.

Ehud, may your memory be blessed; let us hope that your sacrifice was not in vain and may we quickly see peace in our land.

David

לאות ולעדות

כי 2138748 סג"מ דוניגר אהוד (הווארד) ז"ל

גילה אומץ לב
הואוי לשכוש מופת

תאור המעשה

סג"מ אהוד דוניגר ז"ל שירת בתפקיד קצין קישור של גדוד-נגיפים.
עם פרוץ מלחמת "יוה"כ דרש ממפקדיו להצטרף לכוחות הלורטיים. סג"מ אהוד דוניגר ז"ל התנדב לשמש כנהג טנק. על-אף תפקידו ודרגתו כקצין, עד לנפילתו בקרב, ביום 15 באוקטובר 1973.
במעשהו זה גילה אומץ-לב, תושייה ודבקות במשימה לכופת.

על מעשה זה הוענק לו

עיטור המופת

לפי חוק העיטורים בצבא הגנה לישראל תש"ל-1970

דב אלוף מרדכי גור
ראש המטה הכללי

אייר תשל"ה
מואי 1975

נופת נתתיך לבית ישראל"
יחזקאל יב"ו